

KIZILIRMAK ÜZERİNDE GARİP BİR KEŞİF MACERASI

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Salı, 08 Mart 2016 06:39 -

İhtiyaç ve çaresizlik insana her şeyi düşündürür. Kurtuluş Savaşı yıllarındaki çaresizlik içinde güçlü yurtseverlik duyguları, Kuvayı Milliye'de mucize yaratma duygularını geliştiriyordu.

Kurtuluş Savaşı yıllarında Rusya'dan getirilen gemiler dolusu silah Samsun'da yığılıp kalıyordu. Samsun'daki ambarlar, tüccar eşyasını almaya yetmezken bu savaş malzemelerinin korunmasında zorluk çekiliyordu. Yunan gemileri tarafından bunların bombalanması ihtimali de vardı. Bu halde bütün şehrin havaya uçması içten değildi. Nitekim Yunanlılar bunu **İnebolu**'da ve

amsun

'da birer kez denemişlerdir.

Bu malzemeyi en kısa yoldan Ankara'ya ulaştırmanın yol ve yöntemleri aranıyordu. Kara ulaştırma araçlarının dağları, tepeleri aşarak cepheye silah ve cephane taşınması, karada pek zordu ve birçok insanın ve hayvanın ölümüne de neden oluyordu. Kuvayı Milliyecilerin elinden gelse Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethinde yaptığı gibi Samsun'a savaş malzemesi getiren gemileri karadan yürütüp cepheye getirecekti!

Bir tek yol akla geliyordu. Kızılırmak nehrinden yararlanmak. Kuzey Avrupa'nın ve Rusya'nın böyle nehir ulaşımından yararlandığı biliniyordu. Ancak o nehirler uçsuz bucaksız düzlüklerde akıyorlar ve bol su taşıyorlardı. Nehirlerin bazı yerleri de ıslah edilmişti. Acaba Kızılırmak'ta bu işi yapmak mümkün olur muydu? Ankara'da Bahriye Dairesi Başkanı Kıdemli Yüzbaşı Şevket Bey, Harekât Dairesi Başkanı Yüzbaşı Zeki'ye Kızılırmak nehrini inceleyip rapor etme görevi verdi.

KIZILIRMAK ÜZERİNDE GARİP BİR KEŞİF MACERASI

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Salı, 08 Mart 2016 06:39 -

Yüzbaşı Zeki kollarını sıvadı. Yanına marangoz ustası bir er ve denizcilikte uzman bir onbaşı alarak Yahşihan'a gitti. Orada sağladığı kereste ile altı düz bir sandal yaptırdı. Sandal yapılırken harita üzerinden Kızılırmak'ın geçtiği arazinin durumunu inceledi.

1921 Haziran ayında Kızılırmak'ın taşkın dönemi bitmişti. Suyun akışı normal durum alınca bir pazar sabahı sandalı besmeleyle suya indirdiler.

Sandalın kürek takılan yerleri (ıskarmoz) ve bir çift küreği vardı ama su akıntısı kürek çekmeye gerek bırakmıyordu. Yalnızca sandalı doğru yürütmek için kış tarafından uzattıkları bir kürek dümen görevi yapıyordu.

İlk iki günlük yolculuk rahat ve eğlenceli geçti. Nehrin kıvrımlarından tatlı meyillerle dolaşarak akşam gün batarken Kalecik civarına ulaştılar. Geceyi sandalda geçirmek istediler ama gece yarısı olmadan hava soğudu. Dondurucu bir ayaz çıktı. Sandalı karaya çekip kuzey rüzgârlarına kapalı bir kayalığın dibinde ateş yakarak uykusuz bir gece geçirdiler.

Ertesi gün Yüzbaşı Zeki, marangoz Mehmet'i yanına alarak Kalecik'e gitti. Askerlik şubesine uğradı. Hem yiyeceklerini takviye ettiler, hem de birer battaniye daha edindiler. Askerlik Şubesinden Ankara'ya gönderdikleri ilk raporda, nehrin bu bölümü hakkında bilgi verdiler, durumlarını ve ihtiyaçlarını anlattılar.

Nehrin Kalecik'ten sonraki kısmı engebeliydi. Yükseklik farkları yüzünden suyun akışı bazı yerlerde korkunç dönüşler yapıyor, akıntı sel haline geliyordu.

Birkaç kez devrildiler. Bir defasında hayatları tehlikeye girdi. Yaralandılar. Bereket versin yaraları hafifti. Yaralarını yanlarındaki malzemeye sardılar. Ancak sandal parçalanmıştı! Onu

KIZILIRMAK ÜZERİNDE GARİP BİR KEŞİF MACERASI

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Salı, 08 Mart 2016 06:39 -

onarmak için bir dağ dibinde bir hafta konaklamak zorunda kaldılar. Yanlarında getirdikleri çadır imdatlarına yetiştii.

Bu kez de yiyecekleri bitti! Ali Onbaşı, yiyecek bulmak için köylere gönderildi. Ali, ancak üçüncü gün çadıra dönebildi. Asker kaçakları tarafından soyulduğunu anlattı. Kaçaklar elbisesinden başka üzerinde ne varsa almışlardı! Buna rağmen Ali Onbaşı boş dönmedi. İskilip köylerinden birinde ona bir sepet dolusu erzak vermişlerdi. Yumurta, yufka, çökelek... Ağızlarına 36 saattir bir lokma girmemiş iki arkadaş bu köy erzakını iştahla yediler.

Sandalın onarım işi bitince yeniden erzak bulup yola çıktılar. Düşe kalka, devrile düzele Karadeniz'e ulaştılar. Bafra'ya varıncaya kadar süren bu heyecanlı ve maceralı yolculuk tam 22 gün sürdü.

Sonuçta Kızılırmak yoluyla ulaşım yapmanın mümkün olmadığı anlaşıldı. Hele denizden içerilere doğru yol almanın imkânı yoktu.

Ancak bu sefer sırasında Kızılırmak hakkında önemli bilgiler edinmiş oldular. O mevsimde nehirdeki suyun hızı ve akışı ölçüldü.

Denizciler bu Kızılırmak macerasına Balat Sandal Sefası adını taktılar. Bu seferi düşünen Yüzbaşı Zeki Işın Balatlıydı. (5 Mart 2016)

Kaynak:

KIZILIRMAK ÜZERİNDE GARİP BİR KEŞİF MACERASI

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Salı, 08 Mart 2016 06:39 -

Emrullah Nutku, "İstiklal Savaşında Denizciler-Garip Bir Sandal Sefası", *Yakın Tarihimiz*, Cilt. 3, s. 408.

(Bu yazı Bütün Dünya dergisinin Şubat 2016 tarihli sayısında yayımlanmıştır)